

ZDRUŽENJE INVALIDOV – FORUM SLOVENIJE TVORNO POMAGA

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

26. oktober ob 07:08

Med krizo epidemije so se stiske vseh, zlasti pa ranljivih skupin, še bolj izpostavile.

Na [#MDDSZ](#) smo si z vsemi zdaj skupno že petimi protikoronskimi paketi prizadevali za omilitev posledic krize na različne skupine prebivalstva. Podpiramo tudi dejavnosti za preprečevanje stisk. Minister [Janez Cigler Kralj](#) v splošnem poudarja pomen socialnega vključevanja.

[Združenje invalidov - Forum Slovenije](#) (ZIFS) invalidom in drugim ranljivim skupinam oseb omogoča **dežurno psihosocialno službo**. Za pogovor s psihoterapevtom in sociologom so od marca dosegljivi vsak dan **med 8. in 21. uro** na številki **041 381 679** in preko elektronske pošte info@zifs.si.

Več o ZIFS na <https://www.zifs.si/index.php/o-nas/>

Psihosocialna pomoč in opora invalidom ter drugim ranljivim skupinam v času epidemije Covid-19

SVETOVALNI TELEFON 041 381 679

7 dni v tednu med 8. in 21. uro

e-pošta: info@zifs.si

DEŽURNA SLUŽBA ZIFS
ZDRUŽENJA INVALIDOV –
FORUMA SLOVENIJE

Z veseljem bo pogovorjal znani psihoterapevt in sociolog Borut S. Pogačnik z bogatimi izkušnjami na področju reševanja kriz in konfliktov, kakor tudi samostojnega svetovanja.

Foto: MDDSZ

EDINA TEMA, KI OBSTAJA, JE NEZNANJE ...

Štefan Kušar

Pes vodnik, ki hodi ob slepi osebi

Foto: Loughborough University Youtube)

100 LET ORGANIZIRANEGA DELOVANJA SLEPIH IN SLABOVIDNIH

V soboto 7. novembra 1920 je v dvorani nad bivšo Ljudsko kuhinjo na Streliški ulici v Ljubljani – danes Waldorfska šola, potekala ustanovna seja **PODPORNEGA DRUŠTVA SLEPIH**. S tem datumom v Zvezi društev slepih in slabovidnih Slovenije obeležujemo **100 let organiziranega delovanja slepih in slabovidnih na Slovenskem**.

Predsednik Republike Slovenije Borut Pahor je ob jubileju podpisal Ukaz o podelitvi državnega odlikovanja zlati red za zasluge, ki ga Zveza prejme za izjemne zasluge pri povezovanju slepih in slabovidnih in pri spodbujanju njihovega vključevanja v družbo ter za uspehe pri uveljavljanju novih, izvinih rešitev za temeljna vprašanja slepote in slabovidnosti.

Predsednik Zveze Matej Žnuderl je ob prazniku poudaril, da bi bilo vsakodnevno življenje, izobraževanje, usposabljanje, delo in vključevanje slepih in slabovidnih v družbo brez ustreznega podpornega okolja ter razumevanja soljudi izredno težko.

Dostopnost do informacij in okolja sta še vedno glavni oviri za slepe in slabovidne pri enakopravnem vključevanju na vseh področjih življenja. Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije je tako kljub 100 letnemu napredku civilizacije ter tehnologije od ustanovitve Podpornega društva slepih, še vedno opozorilni glas pri ozaveščanju javnosti, opozarjanju na dostopnost v fizičnem okolju, kot tudi seznanjanju celotne skupnosti, da se zaveda posameznikov, ki potrebujemo dobronamerno pozornost pri odstranjevanju ovir, ki jih slepota ali slabovidnost postavljata pred nas v vsakdanjih življenjskih izzivih.

O tej priložnosti je Zveza v obliki monografije izdala zbornik različnih prispevkov z naslovom **»Od točkopisa do e-bralca: 100 let organiziranega delovanja slovenskih slepih in slabovidnih«**. Skozi vsebino izvernih in ponatisnjenih prispevkov prikaže prizadevanja posameznikov in Zveze za boljše življenje slepih in slabovidnih v preteklih 100 letih. Prav tako je izdala tradicionalni osveženi **»Vodnik po pravicah in ugodnosti slepih in slabovidnih oseb, ki izhajajo iz slovenske zakonodaje«**.

POMAGAJMO SI! Z VAMI VSE DNI V TEDNU DEŽURNA PSIHOSOCIALNA SLUŽBA POMOČI IN OPORE

Pokličite na 041 381 679, vse dni v tednu med 8. in 21. uro, ali pišite na info@zifs.si

Foto: MMC RTV SLO

Kako zelo potrebujemo sogovornika, varnost, kratek pogovor ali objem, se je občutilo v trenutku, ko se je svet, v katerem živimo ustavil in z njim tudi nekateri naši rituali. Vso to pomanjkanje po svobodi in človeški bližini so najbolj občutili invalidi, starejši ter vse ostale ranljive skupine.

Zaradi prevelike osamljenosti in prisilne odmaknjenosti od zunanjega sveta, prihaja do veliko več primerov depresije, občutka doživljanja anksioznosti in strahu zaradi virusa, pričakovanega povečanega stresa zaradi izgube službe ali omejitve obiskovanja bližnjih sorodnikov ter tudi do samomorilskih misli.

V četrtkovi oddaji **Dobro jutro** na TV SLO1 (5.11.2020), je o vseh teh primerih in klicih po pomoči spregovoril vodja dežurne psihosocialne službe pomoči in opore invalidom ter drugim ranljivim skupinam, **Borut Pogačnik**, izkušeni sociolog in psihoterapevt, k je povedal voditeljici oddaje **Špeli Močnik**, da se na dežurno službo Združenja invalidov – Foruma Slovenije obrača vedno več ljudi, ki potrebujejo konkretno pomoč, psihično oporo ali pa samo želijo slišati človeški glas. »Oddaljen« socialni stik je **že pomagal rešiti marsikatero življenje** v času Covida-19.

»Ko se je pojavila prva epizoda, kar zadeva sam Covid, smo mi takoj, to je **že 16. marca**, pričeli s svojim delom. Namreč jezilo nas je in nas še jezi to, da organizacije, ki smo bile ustanovljene za pomoč ljudem, ne bi priskočile ljudem na pomoč, ampak bi se zapirale. To je popolnoma v nasprotju z vsemi akti pa tudi z moralo, zato je potrebno ljudem v tem času še bolj pristopiti in svojim članom pritiči čimbolj naproti. Tudi v domove je bila pred kratkim usmerjena naša pozornost, kjer smo jih tudi redno obiskovali« je izpostavil B. Pogačnik in spregovoril še o vrsto različnih dnevnih klicih po pomoči in tudi o osebni pomoči na terenu v zadnjih mesecih.

Med 8. in 21. uro (tudi ob koncih tedna in praznikih) še naprej deluje psihosocialna služba pomoči in opore invalidom ter drugim ranljivim skupinam na telefonski številki 041 381 679, prav tako pa tudi preko elektronske pošte: info@zifs.si.

Na terenu se bodo, kot že doslej, vsa pomoč (oskrba z recepti, zdravili, prehrano in drugimi življenjskimi potrebščinami, obisk grobov v njihovem imenu, vzpostavljanje stikov z zdravstvenimi in drugimi ustanovami ter ostalo) izvajala pod popolno in predpisano zaščito, kot jo predpisuje NIJZ.

Združenje invalidov – Forum Slovenije bo še naprej prispevalo k zaščiti invalidov in drugih ranljivih skupin ter nadaljevalo s pomočjo in oporo v času koronavirusa. (kl)

V ODDAJO ODPRTA DLAN PRIHAJA VARUH ČLOVEKOVIH PRAVIC

Peter Svetina, varuh človekovih pravic Foto: varuh-rs.si

O svoji življenjski poti, izkušnjah s področja dela z ranljivimi skupinami in skoraj dvoletni vlogi varuha v Republiki Sloveniji bo spregovoril **Peter Svetina**, varuh človekovih pravic RS, v oddaji **Odprta dlan** na **Radiu Zeleni Val** v ponedeljek, **23. novembra med 10.30 in 11.15 uro**. Oddaja bo kontaktna, kar omogoča, da varuha tudi sami kaj vprašate, lahko pa tudi pohvalite njegovo dosedanje delo. Oddaji lahko prisluhnete na frekvencah: **93,1, 97 in 105,30 MHz**. Številka v studiu za vprašanja pa je **01 786 0 400**. (kl)

CIVILNI INVALIDI POUDARJAJO: NIČ VEČ VOJNI!

Mag. Adolf Videnšek

Foto: B.P.

V oddaji za invalide na **Radiu Štajerski val** to soboto, **14. novembra med 14.05 in 15. uro** na frekvencah **93,7 in 87,6 Mhz** bodo predstavljeni civilni invalidi vojn ter njihova organiziranost v naši državi. Predsednik **Adolf Videnšek** se že desetletja zavzema za svet brez vojn, saj so civilne žrtve tudi v tem desetletju, ob vseh vojaških spopadih, celo po desetkrat večje kot pa vojaške. Z njim se bo pogovarjal Borut Pogačnik.

PREGLED AKTIVNOSTI VARUHA ČLOVEKOVIH PRAVIC RS NA PODROČJU ČLOVEKOVIH PRAVIC INVALIDOV JULIJ – SEPTEMBER 2020

Peter Svetina

Invalidi in osebe s posebnimi potrebami

Foto: varuh-rs.si

Varuh človekovih pravic Republike Slovenije (v nadaljevanju: Varuh) je med **julijem in septembrom 2020** preučil različne pobude, ki zadevajo **zagotavljanje človekovih pravic invalidom** ter vladi, ministrstvom in drugim pristojnim organom **poslal več priporočil v zvezi s COVID-19, pa tudi širše**. Srečal se je s predstavniki Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije in Zveze paraplegikov Slovenije, nadaljeval z opozarjanjem na potrebo po deinstitutionalizaciji, pozval k ustanovitvi neodvisnega organa za učinkovito spodbujanje, varstvo in spremljanje izvajanja Konvencije o pravicah invalidov ter podprl pobudo za vstop slovenskega znakovnega jezika v Ustavo Republike Slovenije.

- Po posredovanju Varuha je vlada določila **izjemo glede obveznosti nošenja mask za neposredno komunikacijo z gluhih in naglušnimi osebami**. Po preučitvi pobude v zvezi z obveznim nošenjem mask za otroke s posebnimi potrebami (npr. diagnozo avtizma) pa je Varuh Ministrstvu za zdravje, Ministrstvu za delo, družino socialne zadeve in enake možnosti in Nacionalnemu inštitutu za javno zdravje (v nadaljevanju: NIJZ) predlagal še, naj razmislijo o določitvi dodatnih izjem za ljudi, ki ne morejo nositi mask. Pristojni ministrstvi in NIJZ so stališče Varuha sprejeli, vendar to še ni privedlo do spremembe zakonodaje.
- Varuh je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport opozoril na **specifike otrok z različnimi kroničnimi, avtoimunimi, redkimi ali drugimi boleznimi**, ki jih delajo še toliko bolj ranljive v primeru okužbe z virusom SARS-CoV-2. Pozval je, da se pri iskanju rešitev v največji možni meri poleg strokovnjakov epidemiologov vključuje tudi strokovnjake s področja drugih medicinskih strok, kakor tudi pedagoške delavce, ki bodo morali zagotavljati izvajanje opredeljenih ukrepov.
- Posebno pozornost je Varuh namenil **problematiki različnih oseb s težavami v institucionalnem varstvu**. Vsem socialno varstvenim zavodom smo poslali vprašalnike in poleg že prej prisotnih težav zaradi hudih kadrovskih stisk in občasno neustreznih prostorov in težav vezanih na odsotnost ustreznih pravnih podlag za izvajanje vseh potrebnih ukrepov ter pomanjkanje zaščitne opreme v začetku epidemije, smo pristojne opozorili na ugotovljeno problematiko onemogočanja stikov uporabnikov storitev in njihovih svojcev.
- Varuh se je sestal z ministrico za pravosodje, ministrom za zdravje ter ministrom za delo, družino socialne zadeve in enake možnosti in z njimi govoril o **potrebnih spremembah zakona o duševnem zdravju** ter o pomanjkanju ustreznih zmogljivosti za namestitve oseb v psihiatrične bolnišnice in posebne socialno varstvene zavode. Zaradi hude prenatrpanosti varovalnih oddelkov in pomanjkanja zmogljivosti za vzpostavitev rdečih con, je kot kritično izpostavil tudi vprašanje morebitnega izbruha okužb z virusom SARS-CoV-2 ter pozval k hitrim in učinkovitim ukrepom za preprečevanje širjenja okužbe v socialno varstvenih zavodih.
- Varuh je opozoril na potrebo po sproščanju izvajanja storitev, ki so bile zaradi ukrepov proti širjenju COVID-19, na področju varstveno delovnih centrov in zavodov za usposabljanje, omejene. Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je poslal poizvedbo glede očitkov, da zaradi ukrepov noče sklepati pogodb o izvajanju osebne asistencije, a do zdaj še ni prejel prepričljivih priporočil.
- Varuh je na podlagi pobude obravnaval tudi več vprašanj v zvezi s **pravicami otrok s posebnimi potrebami in njihovih družin**. Ugotovil je kršitev 23. člena Konvencije o pravicah invalidov, v delu, ki se nanaša na

obveznost države, da zbira ustrezne razčlenjene podatke ter vzpostavi nadzorne mehanizme za učinkovit nadzor redistribucije virov. Ministrstvo je pozval, da v najkrajšem možnem času ustrezno analizo opravi. Varuh je ugotovil tudi kršitev 52. člena Ustave Republike Slovenije, ker se za otroke s posebnimi potrebami, ki niso slepi, vendar pa za opravljanje temeljnih ali podpornih dnevni opravil, prav tako potrebujejo pomoč tretje osebe, pravica, ki bi bila primerljiva tisti za slepe otroke oziroma osebe iz petega odstavka 100. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2), ne zagotavlja.

- Ko se je 23. septembra iztekel rok za prilagoditev spletišč državnih organov, organov samoupravnih lokalnih skupnosti in oseb javnega prava, na način, da so dostopna tudi uporabnikom **z različnimi oblikami oviranosti**, je Varuh na Ministrstvo za javno upravo naslovil poizvedbo, koliko in kateri zavezanci izpolnjujejo zakonske zahteve glede dostopnosti spletišč. Varuh je prilagodil tudi svoje spletišče.
- Varuh je za Evropski odbor za socialne pravice pripravil t. i. alternativno poročilo glede obravnave 19. nacionalnega poročila o izvajanju Evropske socialne listine. V njem je opozoril tudi na velike zamude pri izvajanju zakonskih zahtev glede **dostopnosti fizičnega okolja, prevoza, informacij in komunikacij za invalide** ter pomanjkljivosti pri zagotavljanju ustreznih, dostopnih in sprejemljivih storitev za invalide, ki potrebujejo pomoč (vključno s pomanjkanjem politik za deinstitutionalizacijo).
- Na prošnjo nemškega veleposlaništva je Varuh pripravil odgovore na vprašalnik nemškega zveznega ministrstva za delo in socialne zadeve, ki naj bi želelo **znotraj Evropske unije okrepiti izmenjavo na temo pravic invalidov**. Zanimalo jih je, kako se v Sloveniji v procesih odločanja zagotavljanja sodelovanje invalidov (in njihovih predstavniških organizacij).
- V okviru svojega programa Zagovornišva otrok je Varuh pripravil dvodnevni posvet na temo, kako biti zagovornik otroku s posebnimi potrebami.

POMAGAMO NA VSE NAČINE IN POVSOD

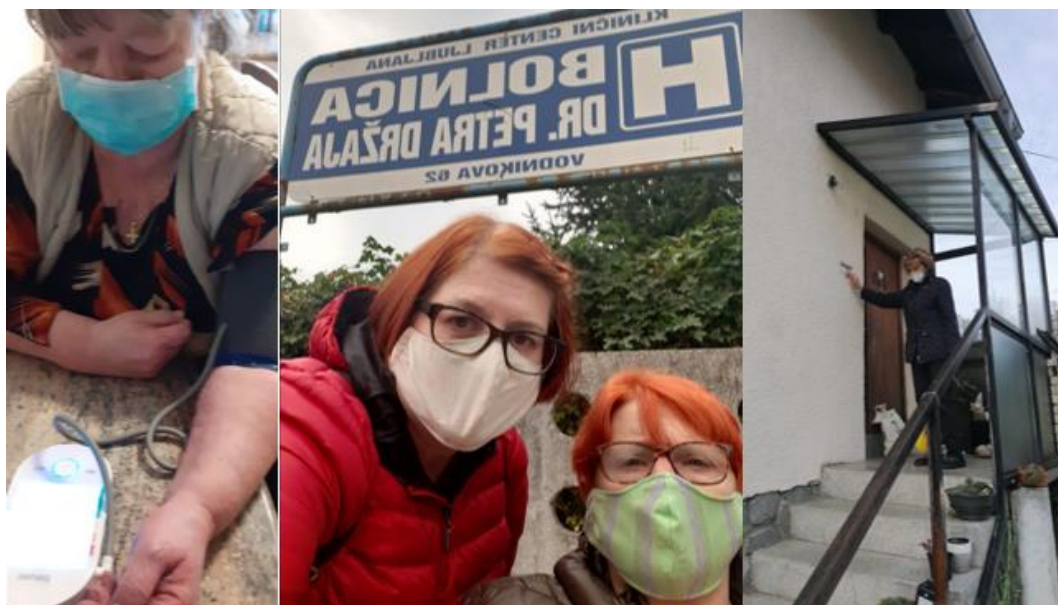

Foto: ZIFS – november 2020

V dneh, ko se je Slovenija praktično ustavila, smo na terenu takoj priskočili na pomoč najbolj pomoči potrebnim ter jim skušali pomagati pri prevozih v bolnišnice in zdravstvene domove, jim merili pritisk in krvni sladkor ter jim prinašali zdravila, hrano in, kar je še posebej pomembno blažili njihovo samoto, osamljenost in potrnost v teh časih, ki jih prej še nihče od nas ni doživel. Marljivi izvajalci posebnih socialnih programov pri Združenju invalidu – Forumu Slovenije, so vsak dan na terenu že od 16. marca letos naprej, in kot kaže bodo morali še veliko pomagati, saj je neposredne – človeške pomoči vedno manj. V združenju nismo zaprli vrat niti za en sam dan!

BLIŽA SE 30. LETNICA SAMOSTOJNOSTI REPUBLIKE SLOVENIJE

Borut Pogačnik

Drago Koprčina, Predsednik Združenja 91

Foto: B.P.

Predsednik Združenja vojnih invalidov in svojcev padlih 1991, **Drago Koprčina** je v oddaji **Odprta dlan** v sredo, 4. novembra, opozoril na **pomemben mejnik v zgodovini samostojne Slovenije**, saj bo junija minilo 30. let od naše osamosvojitve. Govoril je tudi o nastanku združenja in njegovi poti do nacionalne invalidske organizacije, pri čemer je posebej opisal napore, da bi našli svoje mesto v Zvezi vojaških vojnih invalidov, kar pa v tej zvezi ni bilo sprejeto.

Združenje izvaja tudi **posebne socialne programe, ki so posebej namenjeni invalidom in svojcem padlih v vojni za Slovenijo**. Povedal je tudi, da je veliko vprašanj v zvezi s statusi teh invalidov, kakor tudi svojcev, ostalo še danes odprtih. V združenju si prizadevajo, da bi ta vprašanja uspešno rešili v bližnji prihodnosti. Tudi kar zadeva pandemijo, je ta precej otežila izvajanje programov. Veliko imajo prošenj za materialno-socialno pomoč članom, saj se ti nahajajo v težkih eksistenčnih situacijah, prav zaradi njihovega neurejenega položaja.

O bližajoči se 30. letnici samostojnosti, bodo **pripravili zanimiv kulturni program**, kjer želijo združiti tako desne kot leve politike, saj so sami politično nevtralni in se jim zdi kakršna koli delitev v teh časih, zelo škodljiva in ne vodi k umirjanju razmer v naši državi.

V oddajo se je oglasilo več poslušalcev. Tako je ena izmed poslušalk postavila vprašanje, zakaj se vse tri organizacije, ki zadevajo vojaške vojne invalide ne združijo v eno samo, saj bi tako bili boljši sogovornik državi. Druga poslušalka pa je opozorila na dvojenje članov v posamičnih organizacijah, saj občinska društva invalidov združujejo tudi več vrst invalidov poleg delovnih, ki so v takih društvih v večini. Gost oddaje, Drago Koprčina, je povedal, da ni v tem nič slabega, če dobivajo pomoč na več načinov. Tudi njihovi člani so verjetno člani društev invalidov po občinah, kar pa ni slabo, zlasti kar zadeva stike med ljudmi, saj so ti v zadnjem letu zaradi Covida-19 precej omejeni. O invalidih iz vojne 1991 za zdaj nismo veliko poročali. Nazadnje je bil gost takšne oddaje **Jože Romšak, 9. avgusta 2007, v oddaji Drug z drugim na Radiu Triglav**, ki pokriva Gorenjsko. Vsekakor pa bomo o njih še poročali in bodo tudi gostje naših oddaj v prihodnje. Oddaja je na voljo v arhivu oddaje *Odprta dlan*: <http://arhiv.zelenival.com/arhiv/release/odprta-dlan-drago-koprčina/>

HALO, ZIFS...?

Poberki iz dežurne svetovalne službe

Pokličite nas na 041 381 679, vse dni v tednu med 8.00 in 21.00 uro.

Nekaj poberkov iz dežurne svetovalne službe:

- Nekateri klicatelji zaskrbljeno sprašujejo, zakaj Vlada in službe sporočajo, da je varno nositi kirurške maske, če je bilo že večkrat omenjeno, da imajo v sebi škodljive primesi in zato tudi marsikateremu uporabniku nošnja teh mask bolj škoduje kot pomaga. Poleg tega je opazno videti, da s temi maskami tudi prihaja do onesnaževanja narave. Vedno več je mask na tleh, kot pa na obrazih ljudi. Odgovorili smo jim, da trenutno ni boljše rešitve in da maske v 95% ščitijo pred okužbo;

- J.M. in njegova partnerka s Ptuja sta težka invalida. J.M. je hemofilitik, N.Š pa ima cerebralno paralizo. Nedavno sta dobila obvestilo podjetja iz Maribora, ki opravlja električne meritve po stanovanjih. Ker je njuno stanovanje veliko le 20 m², da se v njem niti ne moreta premikati z vozički ter v času te krize ne bi bila mogoča pravšnja razdalja, sta prosila Občino Ptuj, da prihod te službe prepreči. Občina pa žal tega ni mogla, ampak smo prav v Združenju invalidu – Forumu Slovenije, to dosegli s pogovorom z direktorjem tega podjetja, tako da ne bo prišlo do kakršnihkoli nepotrebnih stikov z obema ranljivima invalidoma.

Tudi sicer smo se dogovorili, da bodo vzpostavili stik najprej z nami ter tako omogočili preverbo, kdaj se bodo lahko opravile meritve.

Prav tako sta nas invalida prosila, če lahko posredujem pri Nepremičninskem skladu pokojninskega in invalidskega zavarovanja za možnost preselitve v večje stanovanje, saj je to, ki ga imata, povsem neprimerno za njiju. Na sklad smo že posredovali obvestilo in prošnjo ter pričakujemo hiter odgovor in ukrepanje. Enako je bilo s parapleginjo A.P. iz Škofje Loke, ki smo ji pred 12 leti prav tako pomagali pri pridobitvi stanovanja iz tega sklada, kjer še danes živi.

Oba invalida s Ptuja nista osamljen primer, ampak primer, ki ga srečujemo v vseh slovenskih občinah, vendar s to razliko, da ljudje niti ne vedo, kam bi se lahko obrnili po pomoč. Zanimivo je, da niti na občini niso vedeli, kam naj se obrnejo, da bi takšne meritve v tem času lahko preprečili?!

- Invalid S.Z. iz Velenja pravi, da po podatkih iz medijev trenutno potrebujemo, kar 17 tisoč medicinskih sester, a jih je, kar 507 brezposelnih na zavodih, ker po njegovem, nočejo delati. On bi jim vsem odzval podporo, saj gre za pomoč ljudem v največji stiski, ki jo lahko nudi prav medicinsko osebje. Povedali smo mu, da nam situacija sicer ni znana, da pa bi bilo verjetno res priporočljivo, da bi to medicinsko osebje razmislilo, če ne bi bilo moralno bolj sprejemljivo, da bi šli pomagat v bolnice. Kot smo lahko včeraj in zadnje dni videli in prebrali v medijih, se je k pozivu bolnišnic odzvalo veliko število dijakov na srednjih zdravstvenih šolah, ki so to sprejeli kot izziv in velik prispevek k teoriji, ki jo vsakdan poslušajo v šolah;
- Ženska iz Ljubljane meni, da je potrebno poslati vse protestnike v pomoč bolnišnicam. Odgovorili smo ji, da bi verjetno lahko resnično več pomagali prav tam in bi tako imeli tudi boljši občutek, da so resnično nekaj storili za dobrobit Drugemu;
- Moški iz Maribora, ki je prebolel covid sporoča, da naj grejo vsi protestniki in huligani pomagat v bolnišnice. Tudi njemu smo odgovorili podobno kot prej omenjeni osebi iz Ljubljane;
- V.A. iz Kranja je invalidka s cerebralno paralizo in samohranilka s tremi otroki. Trenutno sta s hčerjo oboleli zaradi covid. Ker nas je že velikokrat poklicala, pravi, da zelo ceni, ker nas lahko pokliče, kadar želi. Ne more razumeti organizacij, ki so spomladi in tudi že zdaj spet, zaprle vrata v času koronavirusa, ko njihovi člani najbolj potrebujejo prijazen stik. Povedala je še, da so bile te organizacije ustanovljene prav zaradi invalidov in da bi morale svoje poslanstvo izvajati prav v teh časih.

POVZETEK O UPRAVLJANJU S PANDEMIJO COVID-19

Borut Sever

Foto: arhiv ZIFS

V NSIOS imamo v sklopu delovanja ustanovljeno **delovno skupino za vključenost invalidov v postopke in ravnanja v zvezi z virusom COVID-19** ter drugimi izrednimi razmerami in humanitarnimi krizami, v kateri invalidske organizacije povzemajo izkušnje in težave slovenskih invalidov, ki izhajajo iz epidemije, namen delovne skupine pa je tudi, da sooblikuje predloge za izboljšanje ukrepov, protokolov in postopkov, ki bi pomagale pri soočanju z epidemijo in njenimi posledicami. Pri oblikovanju rešitev in ukrepov sodelujemo z Nacionalnim inštitutom za javno zdravje, Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, ter Ministrstvom za zdravje in druge deležnike. Odbor za pravice invalidov je v svojem odzivu na poročilo Slovenije ugotovil, da zakonodaja, protokoli in načrti v zvezi s situacijami tveganja in humanitarnih kriz **ne upoštevajo dovolj invalidnosti**. Zato je državi tudi priporočil, da naj prek dejavnega posvetovanja s predstavniki organizacijami invalidov oblikuje in sprejme posebne uredbe, načrte in ukrepe za zaščito invalidov v situacijah tveganja in kriz. Da je epidemija COVID-19 našla tako Slovenijo kot tudi druge evropske države nepripravljene, pričajo tudi opozorila Evropskega invalidskega foruma o njenih nesorazmernih učinkih na invalide in pa Resolucija Evropskega parlamenta o pravicah oseb z motnjami v duševnem razvoju in njihovih družin v času krize zaradi COVID-19.

Invalidi se sicer srečujemo z enakimi tveganji kot vsi drugi. Vendar so **tveganja za nas primerjalno večja** zaradi motenj v zagotavljanju storitev in podpor, predhodnega zdravstvenega stanja, ki povečuje tveganja težjega poteka bolezni in tudi preživetja, zaradi nedostopnosti zdravstvenih informacij in večinskega zdravstvenega varstva. Invalidi tako živimo v nedostopnem svetu, kjer so ovire pri dostopu do dobrin in storitev vseprisotne. Poleg tega je verjetnost, da živimo v instituciji, med invalidi bistveno večja kot pri splošni populaciji. V času COVID-19 se je še povečala diskriminacija invalidov na mnogih področjih, invalidi pa se v tem času soočamo z večjimi težavami kot ostali. Epidemija je razkrila slabosti v sistemu zdravstvenega in socialnega varstva. Sistem je razgaljen in oslabiljen zaradi dolgoletnih varčevalnih ukrepov. Ugotavljamo, da samo reševanje življenj ni dovolj, želimo kvalitetno in polno življenje (invalidi pogosto živijo vse življenje v socialno varstvenih ustanovah in ne pridejo tja samo v jeseni svojega življenja). V tem času so se pokazali tudi problemi vezani na deinstitutionalizacijo (pomanjkanje potrebnih sistemov in storitev). Ob tem izražamo posebno skrb ali informacije in pomoč dosežejo tiste najbolj ogrožene, ki so praviloma najbolj izključeni, v tem primeru pa zaradi invalidnosti, pomanjkanja informacij, strahu in stisk, še toliko bolj.

Problemi so v dostopnosti informacij v različnih oblikah in formatih, zagotavljanju in uporabi zaščitne opreme, zagotavljanju »socialne« razdalje, dostopnosti točk za testiranje na COVID-19, oskrbi invalidov v primeru okužbe, dostopu do zdravstvenih storitev in ustanov, problematiki spremstva, mobilnosti invalidov, duševnih stisk ter v omogočanju skupnostne skrbi.

Podrobne informacije so vam na voljo v tajništvu ZIFS, na e-naslovu info@zifs.si in mobilni številki 041 381 679.

ODPRTA SCENA
PONESREČENA VLOGA INFLUENCERJEV/VPLIVNEŽEV
Roman Vodeb

»Google-zdravnik« Marko Potrč

Foto: Iztok Gartner (Youtube)

Ker sem medijsko izpostavljen, in ker so moja znanja nekako »drugačno« od klasičnih, sem pogosto povprašan – v smislu, kako bi jaz komentiral nek družbeni kontekst. V teh korona-časih sem dobesedno zasut s tovrstnimi vprašanji. Eden zadnji vprašanj, ki sem ga bil deležen, je šel v tole smer: »**Zakaj mnogi ljudje raje, ali pa vsaj prej in pogosteje verjamejo influencerjem** à la Marko Potrč, Werner Brozović, Tanja Ribič in podobnim, **kot uradni stroki** – npr. Alojzu Ihanu ali Gorazdu Pretnarju oz. Bojani Beović, Milanu Kreku in celotnemu NIJZ oz. uradni medicinski stroki?«

O fenomenu **Dunning-Krugerjevega efekta**, ki je v teh kontekstih pomemben, sem že pisal. Bistvo tega psihološkega fenomena je, da **mnogi ljudje izjemno malo vedo o neki stvari**. Posledično – ob podpori velikega Ega – niti ne zavestno, česa vsega ne vedo, in potem prenaplajeno sodijo o nečem, o čemer v resnici t. r. nič ne vedo. Po tej logiki se mnogi t. i. influencerji (vplivneži) izpostavljajo ravno v povezavi s sedaj aktualno korona-krizo. Virus COVID19 je po njihovem površnem oz. divjem mnenju prenapihnen, celo za lase privlečen. Mnogi od teh influencijev celo mislijo, da je bil vir umetno ustvarjen, ker seveda gravitira v register teorije zarote, o čemer sem tudi že veliko pisal.

Pod vplivom znamenitega (Freudovega) načela ugodja in nezavednega strahu (pred virusom) se na te influencerje in podobne »**google-doktorje**« mnogi intelektualno spotaknjeni in vodljivi ter seveda zbegani laiki raje opredeljujejo za to verzijo »resnice«, ki jim jo ti serviraj. Da bi bila zagate še hujša, se za blage in t. r. tolažilne verzije »resnice« odločajo tudi nekateri medicinci, ki sicer niso strokovnjaki za infektologijo, mikrobiologijo ali epidemiologijo.

Skozi psihoanalizo bi se dalo (spet) reči, da je v vseh teh zagatah **vloga nezavednega (spet) ključna**. Namreč, že same influencerje (in »google-doktorje«, pa tudi disidetske strokovnjake, medicinece) v bistvu določeni nezavedni konstrukti – beri: nekaj nezavednega – sili v to, da sami pri sebi skujejo t. r. odrešilne interpretacije vezane na COVID19, v povezavi s širšim kontekstom kovid-krize. To, da uberejo táke blage, torej tolažilne interpretacijo, mora v nezavednem tičati nek globlji/tihi (nezavedni) vzrok. Obrambna racionalizacija – beri: nezavedna tolažba – se glasi nekako takole: »Saj ni tako hudo, kot nam stroka – in politika – govori in nas zavaja ter z nami manipulira!« S takšno tolažilno interpretacijo se – sami sebe – v bistvu pomirijo in si na ta način oddahnejo – beri: olajšajo si dušo. V bistvu v tej svoji stiski, torej prestrašenosti, sami sebi lažejo, si prikrojijo sebi všečno – torej tolažilno – »resnico«, in to na pobudo oz. pritisk svoje nezavedne stiske – beri: stihijske prestrašenosti, ki jo v sebi nosi korona-kriza.

Pri falčno prepotentnih (testosteronskih) moških bi lahko govorili celo o klasičnem, simbolno oživiljenem, kastracijskem strahu (bojazni). S samoprevarami svoj strah oz. same sebe potolažijo, se prelisičijo, posredno pa se še bodrijo – seveda nezavedno in obrambno. Nezavedno si (obrambno) lažejo (beri: zanikajo oz. utajijo resnico) samo zato, da lahko pod grožnjo tega strahu, v tej stiski, preživijo. Kruto resnico (o COVID19), ki se javnosti servirna skozi medije in/oz. vladne službe (NIJZ, vladnega govornika) na ta način obidejo, jo zanikajo oz. zatajijo oz. utajijo, ker je zanje preveč boleča, mučna in neznosna. S preusmerjanje pozornosti na lažno upanje sami sebe (nezavedno) prelisičijo, se – sami sebe – pomirijo in potolažijo.

Skozi tovrsten psihoanalitični diskurz vsi influencerji in njihovi pristaši izpadejo kot svojevrstni strahopetci, ki sami sebi niso vajeni odkrito priznati, da se nečesa bojijo, da jih je strah, oz. da jih skrbi – torej, da so kastracijsko ogroženi (če gre za moške). Po svoje – bolje rečeno: v resnici – gre za nezavedni beg pred lastnim strahom, pred stisko – če hočete: pred simbolno kastracijo – ki jo nosi s seboj COVID19 in celotna korona-križa (ki se jo mnogi v resnici bolj bojijo/bojimo kot samega korona-virusa).

Njihova odrešilno verzija videnja krize – njihove subjektivne »resnice«, ki jim jo v resnici diktira njihovo nezavedno – je pač manj boleča, bolj prijetna kot kruta realnost, ki nam jo podajajo uradna stroka, torej priznani/šolani strokovnjaki, uradna medicina. Natančno na tak način razmišljajo mnogi izpostavljeni influencerji (ne sicer vsi), še bolj pa tisti preplašeni stezosledci, ki takšnim influencerjem verjamejo in hkrati (posledično in obrambno) predvsem sebi zanikajo eklatantno resnico o nevarnosti COVID19.

Uredništvo ne cenzurira in ne posega v tekste rubrike Odprta scena. Za resničnost navedb je odgovornost izključno na piscih.

NAŠI BRALCI FOTOGRAFIRAJO

Foto: M.B.

Bralka M.B. je izkoristila sončno soboto in se šla potepat po naravi.

OBEDEDNOST

Jojo Jože Kovačič

Nasilni četrtkov protest v Ljubljani (5.11.2020)

Foto: MMC RTV SLO

V času pandemije, jih nekaj rovavi podtalno,
zdravstvo, prostovoljci, policija pa delajo pohvalno.

Protesti so pod krinko, da slaba je politika,
da ljudje trpijo, je bivše vlade kritika.
Zbirajo se anarhisti, razbijači in huligani,
če vam ni za zdravje ljudi, bodite z nami.

Na ulici lahko kričiš, razbijaš našo imovino,
mečeš kamne v tiste, ki čuvajo red in domovino.
Politiki pozabite, kdo je na kateri listi,
za dobrobit ljudi, bodite na strani isti.

Nehajte ljudi deliti na naši in vaši,
naj bodo srečni vsi, tudi če hodijo k maši.
2. svetovna vojna zdavnaj se je končala,
politika naša, žal tega še ni spoznala.

Bodimo hvaležni vsem pridnim, ki so pogumni,
ki lajšajo težave, ne nasedajo politiki neumni.

Jojo Jože Kovačič je kreativni član Društva distrofikov Slovenije, ki je izdal že dve pesniški zbirki.

Sporočevalca izdaja Združenje invalidov – Forum Slovenije, Linhartova 3, p.p. 2539, 1109 Ljubljana

Glavni in odgovorni urednik: Borut S. Pogačnik

Tajnica uredništva: Katarina Lukešević

Telefon: 041/381-679

e-naslov: info@zifs.si

Mednarodna standardna serijska številka: ISSN 2630 – 3639

Uredniški odbor sestavljajo: Borut Sever (NSIOS), Luka Pavlin (ZDSSS), Anton Petrič (ZDGNS), Jože Globokar (ZPS), Pavel Kranjc (ZMS), Drago Perko (Zveza ŠIS – SPK), Jože Ocvirk (Društvo za zdravje naroda), Klemen Porenta (Sonček), Niko Kostjukovskij (predstavnik bralcev)